

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník dvanáctý (1989) - č.15

uzávěrka dne 8.8.1989

*****

Dokument Charty 77/52/89 Kdo se je vltř a kdo má sklídit leuřit?	2
Sdělení VONS č.1044 (Represe proti Petru Placákovi)	4
1045 (Vítěsslav Kokoř odsouzen)	4
1046 (Stanislav Pitaš pravomočně odsouzen)	5
1047 (V.Kočí odsouzen) - z tech.důvodů uvedeme v příští číse	6
1048 (Jiří Pajon podceňlý z přečinu)	6
1049 (Represe proti účastníkům manifestace ve Stromovce)	6
1050 (Ochranný dohled J.Wolfa a J.Boháče)	7
1051 (Oprava údajů - podmíněné propuštění F.Vaise)	8
B.Janět: K otázce stanoviska Charty 77 k francouzské revoluci	8
Domovní prohlídky a další represe proti Několika větám	9
Stanislav Devátý ve vazbě a další informace o jeho činnosti	10
Zhářství proti signatářům Charty 77	11
Petr Kužvert: K oškerové otázce	12
V samizdatu nově vyšla...	14
Krátké zprávy	16
Opěrné zadržení Miroslava Jasiňského	16
Represe proti samizdatu v Chomutově	16
Solidární projevy a politický výzvi (F.Stárka, S.Pitášan, V.Kočár,	16
J.Subrten, G.Navarcku, I.Jiroušek)	18
Výzva iniciativy sociální obrany	18
Obnovení činnosti českého centra Pen-klubu	19
Podpora východoevropských aktivistů pařížské manifestaci	19
Slávek Popelka propuštěn z výkonu trestu	19
Zemřel signatář Charty 77 Oldřich Klein	20

R.Vévoda, PhDr.M.Voráč: K jedné likvidaci

*****

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Heřman Chroubý, Podolí 2762, 276 01 Mělník

Pavla Paloušová, Na Kampě 8, 118 00 Praha 1

Petr Uhl, Anglická 8, 120 00 Praha 2

*****

Informace o Chartě 77 vychází jednou za 14 dní. Jsou periodickou listovinou, nezávislou jak na státní moci, tak i na Chartě 77. Jsou spolupracovní a přívržci Charty 77 a zveřejňují v plném rozsahu všechny dokumenty Charty 77 i jakož i všechna sdělení VONS. Náklady na výrobu a distribuci jsou hrazeny z dobrovolných příspěvků z domova i ciziny. Signatářům a aktivním stoupencům Charty 77 v Československu se infoch poskytuje podle technických možností, a to zdarma. V případě výroby a distribuce infochu, které jsou nezávislé na naší redakci, jsou náklady na jeden výtisk i s poštovným 10 Kčs.

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných infoch je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, petice, otevřené dopisy, fejetony, i jakož i texty, a jejichž charakteru či uvedení je zřejmé, že nebyly psány pro infoch.

Charta 77/52/86 Kdo je vítr a kdo má skládat bouři? V Praze 24.7.1989

Již v průběhu ledna a února t.r., v souvislosti s pietními akty k uctění památky Jana Palacha, rozpoutaly orgány čs. státní moci a část tisku lávovou a pomlouvačnou kampaň, jejíž součástí bylo i přímé obviňování nezávislých občanských iniciativ a výzev k násilí, ba nepřímě dokonce k terorismu. V novinách se objevovaly zprávy o údajných anonymních telefonátech vyhrožujících umístění bomb na nádražích, v kinech, školách, nemocnicích nebo obchodních domech. Jak se později ukázalo, některé z těchto zpráv se neskládaly na pravdě - byly záměrně vykonstruované. Jiné, pozdější telefonáty sice byly autentické, ale jejich skutečná podstata byla značně odlišná od interpretace, kterou přinášely sdělovací prostředky. Z několika soudních přelíčeni, šlo o převážně mladé lidi, kteří tak činili spíše z recese a zřejmě - což už bylo namítáno - i pod vlivem tehdy probíhající zlověstné kampaně.

Celá kampaň vyvrcholila okolo výbuchu, který poškodil budovu KNV v Ústí nad Labem. Stranický tisk - nejhorlivěji si tehdy počínal severočeský Průboj - jej dal okamžitě do souvislosti s činností občanských iniciativ. Po sérii lživých útoků se však sdělovací prostředky odmlčely a do dnešního dne - navzdory závažnosti celého případu - nepřinesly o průběhu vyšetřování jedinou konkrétní zprávu. Přitom některé podivné okolnosti výbuchu, např. odborné pouštění velmi silné, běžně nedostupné výbušniny a zároveň relativně malá škoda, zvolaná doba i místo činu a předcházející pomlouvačná kampaň, buď podezření, že teroristický čin mohl být i záměrně zinscenován.

Po relativním uklidnění jsme od konce června svědky nové kampaně, tentokrát již vedené přímo orgány státní moci, hlavně Bezpečnosti. Zdá se, že nikoli náhodou je celá kampaň opět přesně načasovaná - po celé republice občané podepisují provolání "Několik vět" a blíží se i výročí srpnové invaze. Mluvíci ministerstva vnitra a poslance i vyšetřovatel SMO v Litoměřicích zatím uvádí, že případy požárů v severních Čechách, tedy až už údajného či skutečného záškodnictví, jsou v přímé souvislosti s činností Charty 77 a dalších nezávislých iniciativ. Druhý z nich rozváděl tuto lež ještě dál: že prý byla organizována skupina záškodníků motivovaná finanční i jinou podporou, že jim byly slibovány funkce po změně státního zřízení, že tato spojení nemělo být nikdy vyzrazeno, atd., atd.. Nadávno se k podobným výpadům přidaly i Čs. televize a rozhlas.

Polemizovat se současným upadlým žurnalismem se nám přičí. Nicméně se domníváme, že závažnost obvinění, vznesených ze strany některých státních orgánů, i nebezpečí, jež z toho pro mnohé nevinné lidi může vyplynout, je věc natolik závažná, že ji nemůžeme přejít mlčením. Východoevropské informační agentury, několik signatářů Charty 77 a další občané se proto pokusili zjistit, jaké je skutečné pozadí a skutková podstata případů záškodnictví a jeho údajných souvislostí s činností nezávislých iniciativ. Nechceme dít nějaké předčasné závěry, ale vše zatím nasvědčuje tomu, že celý případ je alespoň do určité míry vykonstruovaný a že jeho účelem má být zdiskreditování občanských iniciativ.

Koncem června byly pro údajné účastenství na tr.č. záškodnictví vzaty do vazby skutečně čtyři osoby: historik Jakub Dubský s Fraby, Jan Gregoř z Neratovic, Julius Nass z Liběchova a kpt. ČSLA Josef Němec z Roudnice nad Labem. S jistotou lze prohlásit, že žádný z nich není signatářem Charty 77. Jakub Dubský je synem filozofa a signatáře Charty 77 PhDr. Ivana Dubského, který - podobně jako jeho přátelé - jakékoli účastenství na podobné trestné činnosti u svého syna rozhodně popírá. Navíc obhájce Jakuba Dubského JUDr. Hejduk sdělil písemně jeho matce Ireně Dubské, že mu zatím nejsou známy žádné skutečnosti, které by opravňovaly trestní stíhání jeho klienta pro záškodnictví. Zároveň uvedl, že Jakub Dubský při výsledku prohlásil, že své trestní stíhání považuje za politickou provokaci. Připomínáme, že Irena Dubská je manželkou aktivního politiky Zdeňka Mlýnáře, který žije od roku 1977 v zahraničí.

Pokud se týká Jana Gregoře a Julia Nasse, o existenci Charty 77 prý z doslechu věděli. Jan Gregoř byl v minulosti za kriminální delikty několikrát trestaný a díky tomu, co ve výkonu trestu o Chartě 77 zaslechl, se několikrát pokoušel navázat styk s některými jejími signatáři. Zpráva o zatčení Jana Gregoře a Julia Nasse vyvolala u jejich příbuzných a těch, kteří je znají údiv; nikdo z nich nemůže uvěřit, že by se na takové trestné činnosti, jakou je záškodnictví, vůbec mohli mluvit.

Náopek nelze vyloučit, že člověk v minulosti již vícekrát trestaný se může stát vhodným objektem případného vydírání. Závadný stav a zejména důvěrná dispozice Julia Nasse pak organizátorství a návod k tr.č. záškodnictví prakticky vylučují.

Jak uvedly sdělovací prostředky, je v souvislosti s požáry, propagací fašismu a jinými trestnými činy kresně stíněno dalších více než 30 mladých lidí. Z usnesení o domovní prohlídce v družstvu Dubského vyplývá, že trestní stíhání proti této věci, označené jako Antonín Gahler a spol., je vedeno už od roku 1987. Zakládají-li se tedy v tisku uvedená obvinění v jejich případě na pravdu, vyvstává ovšem vážná otázka: proč nebyla veřejnost aspoň rámcově o odhalení tak velké, navíc organizované skupiny informována již dříve? A jak je možné, že ve státě, který vynakládá miliardové částky na vnitřní bezpečnost a kde je takový nadbytek policistů, že příslušníci SNB sledují dissidenty téměř na každém kroku, působí několik let organizovaná konspirativní skupina neofašistů (navíc údajně řízená pečlivě sledovanou Chartou 77), aniž by proti ní bezpečnost jakkoli zasáhla?

Dlouhodobé zaměření negativních jevů v naší společnosti, primitivní a černobílá režimní propaganda, indoktrinace občanů už od předškolního věku, nanávisť ke všemu odlišnému, překrucování historických faktů, mravní, politický a hospodářský úpadek a prohlubující se celková společenská krize jsou také příčinami, proč určitá část naší mládeže inklinuje k násilí a eventuálním fašistickým tendencím. Jsou to však zároveň příčiny, proč stále víc lidí projevuje otevřenou nespokojenost s daným stavem věcí. Charta k nápravě poměrů však nemůže spočívat v tom, že režim, všechno, co se mu tak hřkajíc nehodí do krámu, vleče do "jednoho pytle" a šmahem odsoudí. Jediným východiskem z naší neutěšené situace může být pouze pokojný a trpělivý celospolečenský dialog.

Charta 77 i další občanské iniciativy ve svých prohlášeních už mnohokrát zdůraznily, že zásadně odmítají jakékoli formy terorismu či podobných násilných metod. Vícekrát jsme také prohlásili, že nám nejde o moc v této zemi. Jediné, o co se Charta 77 už dvanáct let vytrvale snaží, je vést dialog se státní mocí a nápravě obecných poměrů. A jedinou příčinou odpovědi na tyto naše pokusy - kromě vytrvalého mlčení - bylo dopud pouze zatýkání, bití, vyhrožování a další formy represí, nezávisle kdy hranicích došlova a terorem. Nyní, když už režim nemůže existenci Charty 77 a dalších občanských iniciativ ve společnosti popřít, přicházejí odpovědi další - tentokrát v podobě lživé kampaně a obviňování z terorismu a záškodnictví. Argumenty a slovník, které tuto kampaň provázejí, připomíná jednu padesátá léta, jindy zas Německo třicátých let. Jde-li jen o verbální projevy, mohl by se rozumný člověk snad poušmát. Avšak příklady vykonstruovaných obviňování a procesů z minulosti ne tak vzdálené varují.

Situace je vážná. Ve chvíli, kdy státní moc už vyčerpala všechny argumenty, jimiž mohla zdůvodnit, proč na celospolečenský dialog nepřistoupí, ve chvíli, kdy jí jde doslova - jak ostatně sama přiznává - o ohrožený monopol moci ve státě, nezbylo jí, než se uchýlit k podobným zoufalým akcím. Usadí se obviňovat nezávislé iniciativy, že si celospolečenský dialog nepřejí a že chtějí konfrontaci. Vlnu za zruinované hospodářství, které po své smrti, se snaží svalit na druhé. Probouzející se občanskou společností se mohou zastřešit.

Tato zoufalá akce ovšem nepřecházejí nezávislé iniciativy, protože veřejnost - zejména po nedávných událostech v pražských ulicích - dobře ví, kdo si přeje konfrontaci a kdo ne, ale ohrožuje buď lidi, kteří jsou s největší pravděpodobností úplně nevinní, anebo ty, kteří - jak napovídají dostupné informace - jsou vydírání v tom směru, aby potvrdili své údajné spojení s nezávislými iniciativami a tím svojí zlou situací zlepšili. Charta 77 ostře odsuzuje tyto metody a podnikne vše, co je v jejích silách, aby odhalila pravou podstatu věci.

Tomáš Hradílek
mluvčí Charty 77

Dana Němeová
mluvčí Charty 77

Šaša Vondra
mluvčí Charty 77

Na vědomí: Generální prokuratura ČSSR, sdělovací prostředky.

*****

*****

*****

Sdělení Výboru na obranu nepravdivě stíhaných, kteří se usilují pro lidská práva a členem Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu úřadu pro tresty a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č.560.

Sdělení č.1044 (Represe proti Petru Placákovi)

Dne 21.6.1989 sadrželi příslušníci StB v průběhu ekologické manifestace ve Stromovce signatáře Charty 77 Petra Placáka, představitele Českých dětí. Čtyři příslušníci StB odvěkli Petra Placáka násilím do civilního vozu a odvezli ho za Beroun do krivoklátských lesů. Během cesty mu vyhrožovali, že ho shodí ze skály. Na opuštěné lesní cestě ho vysadili. Tloukli ho po celém těle, a když upadl, dokonce ho několikrát kopli do hlavy. Posléze mu odebrali občanský průkaz a sdělili mu, že si pro něj má přijít druhý den na KS SNB do Bartolomějské ulice. Poté odjeli.

Když se Petr Placák 22.června do budovy StB dostavil, čekali jej tam tři příslušníci StB ze čtyř, kteří jej předešlého dne mučili. Vyhrožovali mu, že s ním opět pojedou "na výlet" a nutili ho, aby jim řekl, co bude během zbývajících měsíců tohoto roku dělat. Když Petr Placák na jejich hrubé chování nereagoval, znovu ho fyzicky napadli a vyhrožovali mu trestním stíháním pro útok na veřejného činitele, jehož se prý měl dopustit předešlého dne, když byl bit v lese. Dále mu vyhrožovali uvalením viny a zkompromitováním jako spolupracovníka StB. Asi po hodině ho propustili.

Represe proti Petru Placákovi jsou ukázkou svěrole Státní bezpečnosti, která se stále častěji vrací k otupělým a nelidským praktikám padesátých let.

V Praze dne 18.6.1989

*

Sdělení č.1045 (Vítězslav Kokoř odvolan)

Obvodový vojenský soud v Plzni odsoudil dne 31.5.1989 rtm.Vítězslava Kokoře za trestný čin vyhýbání se vojenské službě podle §280(1) tr.zákona a za trestný čin svémocného odhloučení podle §234(2,3), tr.zákona k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let nepodmíněně se zařazením do I.NVS a k vedlejšímu trestu ztráty vojenské hodnosti. Voják s povoláním Vítězslav Kokoř, nar.26.11.1967, bytem AŠ, Vysoká 20, byl uznán vinným, že se v době od dubna 1988 do ledna 1989 a znovu několik dnů v únoru a březnu t.r. vyhýbal povinnostem zejména tím, že do zaměstnání nedocházel nebo docházel nepravidelně a že neplnil úkoly, které mu byly uloženy. Při hlavním líčení V.Kokoř uvedl, že požádal dvakrát - v červenci 1987 a v lednu 1989 - o uvolnění z armády; nabylo mu však vyhověno, i když se na ministra národní obrany obrátila v prvním případě i matka V.Kokoře. Žádosti o propuštění do civilního života odůvodňoval V.Kokoř především zdravotním stavem svého nevlastního otce, o něhož chtěl více pečovat. Z žádosti jeho matky a z dalších písemností je však patrné, že v průběhu let v něm narůstal odpor k vojenské službě a zároveň se prohluboval kritický vztah k politickému režimu. Před svým uvězněním požádal, opět neúspěšně o vystáhnování do NSR. U hlavních líčení Vítězslav Kokoř tyto politické aspekty nijak nezdurazňoval a neplnění svých vojenských povinností vysvětloval rodinnými a zdravotními důvody. Soud tuto obhajobu nepřijal. Prokurátor i obžalovaný si po vynesení rozsudku ponechali právo k případnému odvolání.

K hlavnímu líčení byl V.Kokoř předveden z vazby, kterou vykonával sprvu od 31.ledna 1989 do 12.února 1989 - již tehdy byl obviněn z tr.činu vyhýbání se vojenské službě - a nyní od 13.března 1989. K jeho novému uvěznění a rozšíření původního obvinění došlo proto, že nedostal svému slibu, že se už službě nebude vyhýbat.

Sdělení o případu Vítězslava Kokoře vydáváme nikoliv proto, že bychom se domnívali, že orgány činné v trestním řízení porušili zákon. Také politické aspekty celého případu, hlavně v Kokořově motivaci k trestnému jednání, by pro nás nebyly dostatečným důvodem k tomu, abychom ho označili za nespravedlivě stíhaného. Převažná většina trestních věcí, ani-li věcných, jsou totiž porušování nedemokratickými společenskými poměry, a přesto se těmto případům nadále a mnoha důvodů věnovat, pokud v nich najde o hrubé porušení procesních ustanovení, o zástupné trestní stíhání, o kriminalizaci v rámci nesvídivých iniciativ apod. Protože považujeme stávající zákonnou úpravu, neumožňující mladým mužům, odpírajícím vojenskou službu

z činu svědčí nebo náboženského přesvědčení, za nepřávnou, pokládá se na nepravdivě i trestně stíhání a vězení těchto odporců a hájící je i přesto, že zjevně porušili zákon. Rádně i některé vojáky z povolání, souzené za tři čin vyhýbání se vojenské službě, pokud jde o nástupné trestní stíhání, vedené ve skutečnosti proto, že se účastnili skvělých pasáží iniciativ.

Žádné z těchto kritérií v případě Vítězslava Kokoře zvažujeme. Chtěli bychom zdůraznit, že na stát, armádu a povinnou vojenskou službu, resp. na jejich nutnost, na omezení, jež přináší občana, a na jejich perspektivy mohou mít jednotliví členové VONS různé názory. VONS jako celek však nikdy tyto instituce nespochyboval, neboť vychází v zásadě z platných čs. zákonů, proti nimž vystupuje jen tehdy, jsou-li v rozporu s mezinárodními pakty o lidských právech a s dalšími čs. závazky v této oblasti a tehdy, mají-li - jako např. ustanovení o pobuřování, podvracení republiky - přímou represivní funkci, znásilňují-li přirozená práva, stanoví-li nepřiměřené tresty apod. To v případě vyhýbání se vojenské službě není. Je nutno připustit, že stát má právo na ochranu své armády trestně stíhat ty, kdo neplní své povinnosti, ač se k tomu jako vojáci z povolání dobrovolně zavázali.

Jediným důvodem, proč chceme upozornit státní orgány a veřejnost na případ V. Kokoře, je to, že příčinou jeho uvěznění spatřujeme ve skandální platné úpravě jeho služebního poměru, zvláště pokud jde o jeho dobrovolnost. Podle čs. právního řádu je smlouva platná jen tehdy, je-li uzavřena svobodně. Měla by být jednostranně vypověditelná, podmínky vypovědi smlouvy by měly být přiměřené zájmům, které smlouva chrání, a smluvní partneri by měli být, pokud jde o vypovědní podmínky, pokud možno rovnoprávní.

Tyto nároky na smlouvu nejsou epizodny v služebního poměru vojáka z povolání. Zvláště pak u těch, kteří se před ukončením základní školní docházky, tedy v současné době ve 13 až 14 letech, rozhodli se souhlasem rodičů a často na jejich popud navštěvovat střední vojenskou školu jako právě V. Kokoř. Školu dokončují absolventi po osmáctém roce věku. V osmácti letech, po dosažení plnoletosti, uzavírají smlouvu, v níž se zavazují odsloužit patnáct let v armádě. K uzavření této smlouvy jsou ekonomicky donucováni - podmínka dobrovolnosti je tedy velmi oslabena - neboť neuzavření smlouvy znamená, že frekventant nasmí dokončit školu, čímž ztrácí jakoukoliv kvalifikaci, a jednak to, že je povinen uhradit několik desítek tisíc Kčs za dosavadní studium. Uzavřená smlouva je ze strany vojáka z povolání nevypověditelná; žádosti o propuštění do civilu vyhoví ministertvo národní obrany jen ze závažných zdravotních či sociálních důvodů nebo tehdy, depustí-li se voják trestného činu.

Na případu Vítězslava Kokoře chceme poukázat na právní neudržitelnost stávající úpravy uzavírání smlouvy a jejích podmínek i na neudržitelnost praxe, kdy žádosti o propuštění z armády nejsou posuzovány benevolentně, kdy není uznávána možnost změny názorů vojáka z povolání a právo na omyl jejich a především jejich rodišů. I když je porušení zákona, které zvolil V. Kokoř, cestou právně neobhajitelnou, je - bez ohledu na zákon a předpisy - lidsky pochopitelnou. Z toho důvodu má Vítězslav Kokoř nárok na naši obavu a spolu s ním všichni ti, kdož jsou proti své vůli nuceni setrvávat v nerovnovázném postavení vojáka z povolání. Řešení tohoto společenského problému vidíme ve změně podmínek smlouvy, především v podstatném zkrácení počtu povinně odsloužených let, ve stanovení finanční náhrady v přiměřených splátkách za studium v závislosti na neodsloužených letech, popř. v kombinaci s náhradní službou mimo armádu, například ve zdravotnictví nebo při ekologických projektech.

Pokud jde o Vítězslava Kokoře, považujeme výměru trestu - čtyřladvacet měsíců - za příliš vysokou. Soud, pokud vůbec objasnil motiv činu, zřejmě nepřihlédl k tomu, že V. Kokoř nejednal z nízkých poháněk. Dokonce i prokurátor navrhol při hlavním líčení trest nižší, než jaký byl uložen.

V Praze dne 18.7.1989

*

Sešlení č. 1046 (Stanislav Pitaš pravomocně odsouzen)

Dne 12.7.1989 proběhlo před senátem krajského soudu v Hradci Králové, jemuž předsedala JUDr. Šona Koubová, veřejné zasedání o odvolání Stanislava Pitaše proti

okresního soudu v Háchově ze dne 18.5.1989, který byl odsouzen pro trestné činy útoku na veřejného činitele podle §155/1a tr.z. a útoku na veřejného činitele podle §156/2 tr.z. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání deseti měsíců v II.NVS. Bylo mu též uloženo zaplatit správnímu zařízení regresní náhradu 2 381,- Kčs.

Stanislav Pitaš se měl uvedených tr.činů dopustit jednak tím, že dne 27.10.1988 při neoprávněném preventivním předvádění v souvislosti s nezávislými oslavami státního svátku kladl pasivní odpor, jednak svou snižností na odpor StB Raušera, kterou odeslal v březnu 1988 (viz naše sdělení č.70, 824, 855, 953, 988 a 1018). Krajský soud posoudil oba skutky S.Pitaše pouze jako tr.čin útoku na veřejného činitele podle §156/2 tr.zákona a odsoudil jej k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců se zařazením do II.NVS a k zaplacení regresní náhrady.

Odsouzení Stanislava Pitaše považujeme za nespravedlivé a absurdní: nespravedlivé proto, že byl odsouzen za svou pouhou obranu proti nezákonným praktikám StB, absurdní, že se útoku na veřejného činitele měl dopustit pasivní resistencí. Je to další z řady pokusů státní moci kriminalizovat nezávislé aktivisty.

V Praze 25.7.1989

*

Sdělení č.1047 (Vladan Ročí odsouzen)

Z technických důvodů uvedeme v dalším čísle Infochm.

*

Sdělení č.1048 (Jiří Fajmon podezřelý z přečinů)

Dne 10.7.1989 bylo na OS SNB v Liberci Jiřímu Fajmonovi vysloveno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku podle §6 a) zákona o přečinech za to, že svým známým dával podepisovat petici Několik vět. Jiří Fajmon, signatář Charty 77, nar.21.4.1964, dělník, bytem Liberec, Jiřmanice 259, byl dne 2.3.1989 pravomocně odsouzen k dočasněmu trestu odnětí svobody za účast na pokojné manifestaci katolíků v Bratislavě v březnu loňského roku (viz naše sdělení č.717, 722, 764, 782, 866, 888, 900 a 951). Z výkonu trestu se vrátil 30.6.1989. Příslušníci StB mu sdělili, že budou pokračovat v této činnosti, může být stíhán pro tr.čin podněcování podle §164 tr.z.

Jiří Fajmon je aktivní katolík. Policie se zřejmě obává toho, že jeho společenské postoje mohou být podnětem i pro ostatní věřící a proto již delší dobu Jiřího Fajmona šikanují nejrůznějšími způsoby.

V Praze 2.8.1989

*

Sdělení č.1049 (Represe proti účastníkům manifestace ve Stromovce)

Za účast na manifestacích proti výstavbě nové dálnice, které se konaly ve Stromovce, bylo Josefu Kuhnovi, aktivistovi Nezávislého mírového sdružení, Janě Miklušákové, signatářce Charty 77, manifestu Hnutí za občanskou svobodu, člence Klubu právní podpory a českých dětí, Monice Nadrchalové, Tomáši Sedláčkovi a Janu Šafratovi, nar.2.7.1953, bytem Kevnice, Smetanova 475, signatář Charty 77 a Ing.Aleši Šulcovi, bytem Tylišovská 5, Praha 6, signatář Charty 77, vysloveno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku podle §6 zákona o přečinech.

K veřejné diskusi ve Stromovce o projektu dálnice, která má zasáhnout Královskou oboru, vyzvaly Česká děti. První takové setkání se uskutečnilo 21.6.1989 a od té doby až do 12.července pravidelně každou středu. Již proti prvnímu takovému setkání zasáhla policie a zadržela asi šest jeho účastníků a dopustila se násilí vůči Petru Placákovi a Václavu Žufanovi (viz naše sdělení č.1044). V průběhu druhé manifestace 28.června zadržela policie sedmatřicet jejích účastníků, v průběhu třetí a čtvrté, které se konaly 5. a 12.července, pokaždé asi patnáct jejích účastníků. Všichni zadržaní byli vždy téhož dne propuštěni.

Ing.Aleši Šulcovi bylo podezření z přečinu vysloveno pro jeho účast dne 5.7. Josefu Kuhnovi, Monice Nadrchalové a Janu Šafratovi bylo podezření z přečinu vysloveno pro jejich účast na manifestaci dne 12.7., Janě Miklušákové, které byl navíc odebrán cestovní pas, za účast na manifestacích ve dnech 5. a 12.7. a za to, že 8.července držela spolu s dalšími aktivisty před budovou Československého

rezhlasu protestní hláscovku, k níž vyzval Mácový klub Johoa Lepceae. Je velmi pravděpodobné, že podezřelí z přečinu proti veřejnému pořádku byly vysloveno i další účastníkům manifestací.

Represe vůči občanům za účast na těchto manifestacích považujeme za estudně - a příznačně pro současný politický vývoj v Československu. Českoslovenští občane jsou v tomto případě stiháni výlučně za projevy svého nesouhlasu se zamýšleným projektem dálcice, který naruší již tak dosti zničené životní prostředí a k němuž zaujali negativní postoje i mnozí čs. odborníci z řad ekologů včetně MĚV ČSOP.

V Praze 2.6.1989

*

Sdělení č.1050 (Ochranný dohled Jiřího Wolfa a Jiřího Boháče)

Signatář Charty 77 Jiří Wolf, byl po šesti letech vězení propuštěn na svobodu z NVÚ Valdice u Jičína. Byl odsouzen za tr.čin podvracení republiky, jehož se měl dopustit tím, že sepsal zprávu o poměrech v NVÚ Minkovice u Liberce, kde byl předtím vězněn, a pokusil se jí zveřejnit v zahraničí. Jiří Wolf byl odsouzen vedle trestu odnětí svobody i k ochrannému dohledu v trvání šti let, a jehož výkonem mělo být započato ihned po jeho propuštění. Pro nemoc a problémy se zajišťováním bydlení a zaměstnání, které byly vyřešeny až po dvou měsících, stanovil orgán Veřejné bezpečnosti, vykonávající ochranný dohled, podmínky ochranného dohledu až 20.července. Jiří Wolf je nyní povinen hlásit se denně v 15.30 na OO VB v Praze 4 - Michli a předkládat doklady o svém výdělků. Kromě toho musí Jiří Wolf kdykoliv strpět vstup orgánů VB do svého bytu, a to i v noci; příslušníci VB nče mají právo kontrolovat doklady totožnosti přítomných. Jiří Wolf je dále povinen oznamovat čtrnáct dní předem, chce-li opustit Prahu na dobu delší než osm hodin. Tato omezení jsou v souladu s čs.zákonem. V rozporu se zákonem o ochranném dohledu však požaduje orgán vykonávající ochranný dohled, aby Jiří Wolf byl v době od 22 do 3 hodin ráno vždy ve svém bytě, i když zákonné ustanovení, které toto omezení upravuje, výslovně uvádí, že osoba, na níž je ochranný dohled vykonáván, nesmí bez předchozího souhlasu v tuto dobu opustit místo pobytu, čímž je v případě Jiřího Wolfa obvod Prahy 4. Tento nezákonný požadavek orgánů vykonávajících ochranný dohled není však politickou diskriminací Jiřího Wolfa, nýbrž rutinním protiprávním požadavkem, vznášeným na všechny osoby, podrobované ochrannému dohledu. V minulosti dosáhli propuštění političtí vězni obvykle v tomto směru nápravy a podmínky jim byly po čase upraveny v souladu se zákonem.

Ochrannému dohledu v trvání jednoho roku je podroben i další propuštěný politický vězeň - Jiří Boháč z Pardubic, kterému skočil 24.3.1989 trest odnětí svobody v trvání dvou a půl roku. Uložen mu byl za tr.čin pobuřování, jehož se měl dopustit verbálními útoky na politický systém a jeho stoupence a veřejným poslechem čs.vysílání zahraničních stanic na svém pracovišti. Podmínky ochranného dohledu jsou u Jiřího Boháče mírnější než u Jiřího Wolfa, hlásit se musí jen dvakrát týdně. Přesto však jeho oznámení, že se chystá zúčastnit oslavy amerického dne nezávislosti v rezidenci velvyslanectví USA v Praze, kam byl pozván, způsobilo, že s ním Východočeské chemické závody v Pardubicích Semčině rozvázaly pracovní poměr; protože byl ve zkušební době, nemusel zaměstnavatel uvádět důvod rozvázání pracovního poměru. Po čtrnácti dnech byl vzat zpět do práce a seřazen na jiné pracoviště.

Jiří Wolf a Jiří Boháč mají stanoveny podmínky ochranného dohledu v souladu se svými rozsudky podle mírnějšího ustanovení zákona o ochranném dohledu. Přísnější ustanovení, podle něhož byl v minulosti stanoven ochranný dohled např.Petru Cibulkovi a Janu Litomiskému, neumožňuje osobě, na níž se vykonává ochranný dohled, vůbec opustit místo pobytu, neboť k jakékoliv cestě je třeba nikoliv předchozího oznámení, nýbrž výslovného povolení, které se uděluje jen vyjímčně v nezbytných případech (např.soudní jednání). I v případě, vykonává-li se ochranný dohled podle mírnějšího ustanovení, může příslušný orgán prakticky znemožnit jakoukoliv cestu mimo místo pobytu tím, že po jejím předchozím oznámení stanoví pro osobu v ochranném dohledu takové podmínky, že cesta, např.dovolená, ztrácí smysl (hlášení zříkrát denně ve vzdáleném městě apod.). Všechna tato omezení, jakkoli jsou většinou v souladu se zákonem a rozsudky, jsou nelidská, neumožňují civilizovaný a důstojný život a brání

propuštěným politickým vězňům adaptovat se v civilním prostředí. V případě porušení podmínek ochranného dohledu hrozí trestní řízení pro přečin maření výkonu úředního rozhodnutí, na nějž stanoví zákon až šestiletá trest odnětí svobody. V případě opakovaného porušení může být vedeno i stíhání pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí, kde je trestní sazba do pěti let odnětí svobody.

V Praze 2.8.1989

*

Sdělení č.1051 (Oprava údajů - podmíněné propuštění Františka Veise)

Ve sdělení č.1023 jsme informovali o podmíněném propuštění signatáře Charty 77 Františka Veise z výkonu trestu odnětí svobody. Uvedli jsme přitom nesprávné údaje o datu narození Františka Veise, o roce, v němž byl odsouzen a délce zbytku trestu, který mu byl podmíněně odložen. Správné údaje jsou tyto: František Veis se narodil 5.7.1932, odsouzen byl v roce 1970 a délka podmíněně odloženého zbytku trestu je dva roky a dva dny. Podle dalších údajů, které jsme již uvedli správně, končí zkušební doba, na níž byl tento zbytek trestu podmíněně odložen, 28.dubna 1993.

V Praze 2.8.1989

*****

*****

*****

Bohumír Janát: K otázce stanoviska Charty 77 k francouzské revoluci
(Adresováno mluvčím Charty 77)

Událost ze 14.července 1789 v Paříži a vyhlášení Deklarace práv člověka a občana francouzského Národního shromážděním, jež spadá na konec srpna a počátek října 1789, jsou dle mého názoru dvě různé věci, třebaže obě přicházejí do jednoho varušeného historického času. Dobytí Bastily, jímž započala francouzská revoluce, předznamenalo svým průběhem všechny další hrůzné události této velké otřesny v evropských dějinách. Je faktem, že rozvášněný lid zasáhl na nevnost ve chvíli, kdy probíhalo jednání mezi velitелеm Bastily a zástupci lidu, zmasakroval v podstatě nebránící se posádku, velitele vysekl od jednatého stolu a jeho uschlutá hlava pak byla nesená ulicemi Paříže. I časná další události francouzské revoluce, zejména v období jakobinského teroru, předtily svou krutostí všechny nedobré precedenty ve francouzských dějinách a žádný francouzský monarcha (i přes všechny excesy vládačské pýchy) se nikdy nedopustil masového vraždění v tak bezohledném stylu. Výstřední revoluce do napoleonských válek, do restaurace monarchie i její dýkání v mnohých dalších otřesech pak jen dává poznat strum po ovoci. Je rovněž silnou skutečností, že ruští bolševici se nechali inspirovat francouzskou revolucí a po 128 letech v atmosféře společenského rozkladu a pokročilého duchovního nihilismu do značných podobností přejali její schémata, její terminologii i některé její ideály a z její historické prohry vyvodili poučení, že v zájmu úspěchu revoluce musí být masový teror důsledný.

Deklaraci práv člověka a občana nelze pokládat za přímý plod revoluce - vždyť původním impulsem a motorem revoluce byl chaos a násilí, zatímco deklarace jakožto výraz mravního idealismu byla plodem úsilí těch, kdo ve zmatcích a brutálních chtěli zachránit a upravit státovnost a řád. Tato deklarace je bezpochyby významným dokumentem v dějinách politické a právní kultury, avšak celý její další osud i osud jí podobných a s ní vycházejících dokumentů svědčí o tom, že právní řád, vybudovaný na implicitně ateistických základech, do nichž sklouzává každý radikální, sbevrženější kontrolovaný humanismus, je nedostačující a v konfrontaci s vůlí k moci a se všemi tearymi a násilnickými silami v člověku často selhává a ustupuje. Jeden z klíčových principů deklarace, že totiž "právo veškeré suverenity bytostně spočívá v lidu", je natolik abstraktní, že sám otvára dveře k rozsáhlému zneužití a v praxi nemůže pracovat jinak než jako fatalizující idealizace/zakrývající často cosi velice nedobrého. Ve vmeščené romantickém gestu zakrývá tento princip jedinou možnou a prakticky uskutečnitelnou záhadu vsí suverenity, vyjádřenou ve výzvě: za prvé miluj Boha a pak svého bližního jako sebe same. Co znamená stavění lidu, společnosti event. socialismu na místo Boha a jaké to má důsledky na konkrétního člověka, poznáváme pak v našem vlastním století na vlastní kůži.

Jsem toho názoru, že francouzská revoluce ve svém důhrnu byla impulsem k mravnímu úpadku francouzského národa a myslím, že by souhlasní Francouzi učinili lépe, kdyby namísto barumovrsky okázalých oslav jejího dvousetletí čekali pár minut ticha za statisíce navražděných a utýraných obětí své tzv. "velké" revoluce. Pochybuji, že hrdé vzpomínání této události může být zdrojem, z něhož lze načerpat moudrý pathos pro Francii a Evropu, jež s velkými otázkami vchází do posledního decenia druhého tisíciletí. Manažeri těchto oslav pracují jen v duchu hesla "svět chce být klamán, nechť tedy je".

Navrhuji proto, aby Charta 77 v zájmu své opravdovosti nepodléhala obligátním proudům a 14. července přešla mlčením. Připravený text dokumetu o Deklaraci práv člověka a občana by pak bylo vhodné vydat ve výročních dnech jejího přijetí.

24.6.1989

*****

*****

*****

Domovní prohlídky a další represe proti Několik větám

Orgány Státní bezpečnosti provedly dne 27.7.1989 v Praze, v Gottwaldově a Kladně nejméně sedm domovních prohlídek. Prohlídky byly provedeny v bytech Miloše Hájka, předsedy Klubu za socialistickou přestavbu - Obroda a bývalého mluvčího Charty 77, Vladimíra Kolmistra, ježnatelé klubu Obroda, Jana Urbana, člena vedení klubu Obroda, Václava a Libuše Šilhánových, kteří jsou činní v Chartě i v klubu Obroda, a tři rodičů za podpisy pod provolání Několik vět, a to bývalého mluvčího Charty 77 Stanislava Devátého, mluvčího Charty 77 pro letošní rok Saši Vondry a scénaristy Jiřího Křížana z Prahy.

Tři domovní prohlídky, a to u Miloše Hájka v Praze a na chatě, u manželů Šilhánových v Praze a na chatě a u Vladimíra Kolmistra v Kladně, byly provedeny v rámci trestního stíhání ve věci (tak proti dosud neznámému pachateli) trestného činu hanobení republiky a jejího představitelů podle §103 tr.z., který měl být spáchán vytvořením písemnosti Všem členům KSČ a Prohlášením k 21.výročí 21.srpna 1968. Obě tyto písemnosti jsou diskusním materiálem klubu Obroda. Další čtyři prohlídky, a to v bytě Jana Urbana a v bytě rodičů jeho ženy v Praze, u Saši Vondry v Praze a na chatě jeho ženy, u Stanislava Devátého v Gottwaldově a v pražském bytě Jiřího Křížana a u Křížanů na chatě byly provedeny v rámci jiného trestního stíhání, které je vedeno ve věci trestného činu pobuřování podle §100/1a tr.z. a jehož se máli dopustit dosud neznámí pachatelé rozšiřováním provolání Několik vět a sbíráním podpisů pod tuto petici. Jména a adresy Stanislava Devátého, Jiřího Křížana, Saši Vondry jsou spola se jménem a adresou Václava Havla uvedeny na provolání Několik vět jako adresy, kam je možno posílat souhlas s touto peticí. U Václava Havla však domovní prohlídka provedena nebyla. Obě trestná stíhání, to jest ve věci hanobení republiky a jejího představitelů i ve věci pobuřování, byla zahájena vyšetřovatelem StB dne 26.7.

Při domovních prohlídkách byly odebrány nejen písemnosti související s inkriminovanými materiály, nýbrž i knihy, psací stroje, magnetofonové kazety a u Jana Urbana dokonce počítač. Nejvíce věcí bylo odebráno u Vladimíra Kolmistra: šlo o větší množství čistého papíru, rožnařovací techniku a písemnosti. Domovní prohlídka vykonaná na chatě, která je majetkem manželky a bývalé Saši Vondry, nebyla kryta přezkouškou domovní prohlídky, čímž došlo k porušení trestního řádu. Prohlídky trvaly několik hodin. Při domovních prohlídkách se policie zmocnila jen asi 50 originálních podpisů. U Jiřího Křížana zabavila i dopisy, obsahující negativně reakce na Několik vět. Někde z těch, u nichž byly prohlídky provedeny, nebyl obviněn.

Další domovní prohlídka provedly orgány VB dne 27.7. v bytě signatáře Charty 77 a člena Klubu právní pomoci Václava Černíka v Třebachovcích pod Crábem. Nadporučík Josef Kanič, nadporučík Václav Jirout a poručík Černý z OO VB v Hradci Králové hledali v bytě Václava Černíka "větší počet tiskoviny Několik vět, kterou rozšiřuje mezi obyvatele", jak se uvádí v usnesení o provedení domovní prohlídky. V bytě Václava Černíka bylo zabaveno větší množství trikolór v čes. státních barvách, psací stroj, Všeobecná deklarace lidských práv, osobní korespondence a některé samizdatové publikace. Provolání Několik vět však v bytě Václava Černíka nebylo nalezeno ani v jediném exempláři. Současně bylo Václava Černíkovi sděleno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku podle §6 a) zákona č.150/69 o přečinech. Tohoto

přečinu se měl dopustit právě rozšiřováním provolání Několik vět, které podle orgánů VB "svým obsahem narušuje zájem socialistického státu na zachování veřejného pořádku". Václavu Černáčkovi nyní tedy hrozí trest vězení až do 6 měsíců nebo peněžitý trest do 20 000 Kčs.

V Praččejově byly provedeny domovní prohlídky u dvou občanů, kteří si zatím nepřejí zveřejnění svých jmen. Další domovní prohlídka byla provedena také v bytě signatáře Charty 77 Reného Matouška z Liberce. Tyto domovní prohlídky byly provedeny rovněž v souvislosti s provoláním Několik vět.

Kromě Jiřího Fajmona z Liberce, s nímž je vedeno řízení o přečinu proti veřejnému pořádku podle novelizovaného ustanovení §6c zákona o přečinech, je pro sbírání podpisů pod provolání Několik vět vedeno řízení pro týž přečin s Miroslavem Čizhou z Prachatic, dělníkem státních lesů, který měl obházet občany v okolí Volar a předkládat jim toto provolání k podpisu. Podnězení z přečinu mu bylo vysloveno 26.7.

K provolání Několik vět se k 8.8.1989 do 12 hodin připojilo 16 516 občanů. Od 27.7., tedy za 13 dní, vzrostl počet signatářů této petice o 4 903 občany, a to i přes rozsáhlou kampaň proti této petici a zásahům proti jejím organizátorům.

*****

*****

*****

Stanislav Devátý ve vězbě a další informace o jeho činnosti

Dne 7.8.1989 vzal generální prokurátor SR do vazby signatáře Charty 77 Stanislava Devátého. Přívodem vazby je obava, že by Stanislav Devátý mohl pokračovat v trestné činnosti, za niž je stíhán. Jak známo, je Stanislav Devátý trestně stíhán již od března t.r. pro trestný čin pobuřování, jehož se měl dopustit koncem minulého roku sestavením petice Společenství přátel USA, požadující demokratizaci společenských poměrů, abírána podpisů pod tuto petici a jejím zasláním nejvyšším státním a stranickým orgánům. Z tohoto trestného činu se měl dopustit dále tím, že spolu s dalšími aktivisty SPUSA ungoval odpověď na tuto petici. Jako obviněný z trestného činu pobuřování byl Stanislav Devátý v březnu a dubnu t.r. 28 dní ve vězbě, v níž držel po celou dobu hladovku. Díky solidaritě z domova i ze zahraničí byl však propuštěn na svobodu. Zároveň byl uvězněn 1.května, když se účastnil nezávislého vystoupení aktivistů Charty 77 a nezávislých skupin v prvomájové manifestaci v Praze na Václavském náměstí. Byl za to obviněn nejprve z přečinu proti veřejnému pořádku, později z trestného činu stěžování výkonu pravomoci veřejného činitele. Navíc byl obviněn, že vulgárně spálal příslušníkům SNB, kteří pracují jako dozorcí v celách předběžného zadržení v Praze v Kovářské ulici a je proto stíhán za trestní čin útoku na veřejného činitele podle ustanovení, které postihuje verbální útok. Pro přečin, jehož se měl dopustit na 1.máje na Václavském náměstí, byl Stanislav Devátý opět ve vězbě, a to 19 dní. Opět držel hladovku a opět byl v důsledku mezinárodní i domácí solidarity propuštěn na svobodu.

Vyšetřování všech tří jednání, která jsou označována za trestná, byla spojena do jediného řízení a Stanislav Devátý byl 10.7. seznámen s výsledky vyšetřování. Z 80 svědků, kteří k tomuto obvinění Stanislava Devátého vyšetřovatel StB předvolal, zhruba 60 odmítlo vypovídat vůbec a ze zbylých nikdo nepotvrdil, že by je Stanislav Devátý s peticí seznámil. Vzhledem k tomu, že nelze předpokládat, že Stanislav Devátý by pro své údajně státu nepřátelské postoje chtěl získávat nejvyšší stranické a státní představitelé, bude prokurátor u soudu v obtížné důkazní situaci.

Vyšetřováním však nebylo prokázáno ani další údajně trestné jednání Stanislava Devátého, tedy na 1.máje. Příkaz k opuštění Václavského náměstí byl zcela nezákonný, vydali ho příslušníci StB v civilu a veskce Stanislava Devátého - nechal se odnést do služebního vozu - byla zcela přinucená. Navíc vyšetřování odhalilo další nezákonný postup při obviňování Stanislava Devátého.

V cele předběžného zadržení se Stanislav Devátý nedopustil žádného útoku, ani slovního, vůči příslušníkům SNB. Prokazuje to mj. svědectví Vladimíra Trlidy, který byl umístěn v blízkosti konfliktu, a dále pak to, že chybí v odůvodnění cel předběžného zadržení záznam o této události, přesto že je zde záznam o přivolání lékaře ke Stanislavu Devátému. Skutečnost je taková, že Stanislav Devátý zde opět užil své metody pasívní rezistence a odmítal obléci si vězeňský oděv s poukazem na to, že

mu je zima. Byl proto nahý přikurtován k lůžku. Slovních útoků na dozorce se však nedopustil.

Za toto vše má být nyní Stanislav Devátý souzen. Obžalobu už údajně prokurátor vypracoval a zaslal okresnímu soudu v Gottwaldově. Bude-li Stanislav Devátý uznán vinným i spácháním trestného činu pobuřování, hrozí mu úhrnný trest od 1 roku do 5 let.

Obhajobu Stanislava Devátého převzal JUDr. Jiří Machourek z Brna. Z kruhů blízkých obhajobě se dovídáme, že sáměr uvěznit Stanislava Devátého krátkou dobu před předpokládaným hlavním líčením, k němuž má dojít již příští týden, je spojen s obavou, že v případě obyčejné hladovky Stanislava Devátého bude obžalovaný ještě fyzicky schopen účastnit se hlavního líčení.

Při zaděšení Stanislava Devátého dne 7.6. na oddělení VI v Gottwaldově, kdy mu bylo oznámeno, že je vstát do vazby, aby nepokračoval v trestné činnosti, bylo Stanislavu Devátému zároveň povoleno, aby o tom telefonicky informoval svou matku. Stanislav Devátý v tomto telefonickém hovoru prohlásil, že se mání i nadále hájit tak, jak dosud. Na tuto zjevnou narážku reagovala jeho matka tak, že mu rozmlouvala, aby držel opět hladovku. Stanislav Devátý však trval na svém. Ize tedy mít za prokázané, že Stanislav Devátý protestní hladovku nadále drží. S lékařských zpráv přitom vyplývá, že jeho organismus je předešlými dvěma hladovkami natolik oslaben, že další hladovka, byť krátkodobá, může znamenat vážné a trvalé poškození některých tělesných orgánů.

Pokud nebudie rozhodnuto ve smyslu trestního řádu jinak, je kompetentním soudem pro soudní řízení v této trestní věci okresní soud v Gottwaldově a dále krajský soud v Brně coby soud odvolací. K podání obžaloby a k účasti na hlavním líčení je příslušný okresní prokurátor v Gottwaldově, jehož účast však může být kdykoliv nahrazena účastí jakéhokoli výššího prokurátora.

Dne 11.7. podal Stanislav Devátý u obvodního soudu pro Prahu I žalobu o ochranu osobnosti, v níž se domáhá opravy nepravdivého tvrzení, které bylo o jeho osobě uvedeno v tiskovině nazvané Akční politická informace, kterou vydává ÚV KSČ. Ve třetím letáku čísla této brožury bylo uvedeno, že Stanislav Devátý byl v minulosti třikrát soudně trestán, a to za trestné činy epistolství, ublížení na zdraví a vydírání. Stanislav Devátý ve své žalobě píše: "Uvedený údaj je nepravdivý a současně spáschilý snížit moji občanskou čest... Zastavení rozšiřování uvedené tiskoviny již pravděpodobně nemá smysl. Ze přiměřené sadostituční povahy odvolání nepravdivého údaje o mně v některém budoucím čísle tiskoviny a případné ospravedlnění žalovaného."

Dne 30.7. oznámil Stanislav Devátý trestné činy, jichž se podle jeho mínění dopustili pracovníci odboru vyšetřování StB krajské správy SMB major JUDr. Jan Domínek, poručík JUDr. René Kryštof a nadporučík Pavel Šubert provedením domovní prohlídky v jeho bytě dne 27.7. Stejně posuzuje Stanislav Devátý i jednání Stanislava Nového, pracovníka Městského národního výboru v Gottwaldově, který se domovní prohlídky účastnil jako neúčastněná osoba. Major JUDr. Jan Domínek, který domovní prohlídku vedl, nepředložil Stanislavu Devátému povolení prokurátora k domovní prohlídce a ani mu je nedoručil do 48 hodin. Pošla že. důkazů lze provést domovní prohlídku i bez povolení prokurátora, jestliže věc nebude pátiada a prokurátor není k zastížení. V tom případě však sákom nalitaje doletácně povolení prokurátora doručit, nejpozději do 48 hodin. Major Domínek Stanislavu Devátému pouze oznámil, že bylo zahájeno trestní stíhání ve věci pro trestný čin pobuřování v souvislosti s provolaním Několik vět. Stanislav Devátý současně žádá navrácení všech věcí, které byly během nezákonné domovní prohlídky v jeho bytě zabaveny.

Zhářstvím proti signatářům Charty 77

Dne 13.7. v 11 hodin přišli k domku č.13 v Hořčálkově ulici v Praze 6 - Břevnově dva příslušníci StB, kteří obtžili předvět majitelku domku Olgu Hochmanovou k výsledku. Vlastníci této nouzové stovby macholá František a Olga Hochmanovi jsou signatáři Charty 77. Vloni v srpnu byla v domku provedena domovní prohlídka v rámci trestního stíhání ve věci pobuřování, k němuž má dojít výřebou a rozšiřováním letáků Českých dětí k manifestaci 21. srpna. StB naléhala již vloni, aby nouzová

stavba byla v rámci akce zbourána, v červnu t.r. však MPP zrušil rozhodnutí ONV pro Prahu 6 o demolici. Když dva příslušníci StB přišli vyžvat Olgu Hochmanovou, aby s nimi šla k výlohu, první věc na kterou se ptali, bylo, jak to, že ten domek ještě stojí, že měl být dříve zbourán. Olga Hochmanová odutla s policisty jít. Řekli tedy, že jí pošlou předvolánku na příští týden. Vyptávali se také, kde je její manžel.

Krátce po rozhovoru s oběma příslušníky StB Olga Hochmanová odešla z domku se svou přítelkyní, signatářkou Charty 77 Barbarou Veselou, která se do domku před několika dny nastěhovala. V odpoledních hodinách domek vyhořel. I když šlo o nouzovou stavbu, škoda přesahuje 100 000 Kčs, protože byl požárem zničen prakticky celý, včetně většiny nábytku, zařízení a věcí uvnitř domku. Podle informace policie začal domek hořet ve 13 hodin, podle sousedů v 16 hodin. Přivolaným požárníkem se podařilo zachránit jen menší část majetku manželů Hochmanových a Barbary Veselé.

Před 18. hodinou, v době, kdy požár byl uhašen, přišel František Hochman, kterému příslušníci VB zabránili vynášet věci resp. je zabezpečit před deštěm, který se spustil. Odvezli ho k výlohu. Po 18. hodině přišly Olga Hochmanová a Barbara Veselá. Ani jim nedovolili příslušníci VB věci zabezpečit. Když si Barbara Veselá chtěla odnést některé své věci, např. magnetofonové kazety, nedovolili jí to a nasměla si vzít ani dopis od přítele z Anglie. Řekli jí, aby své věci uložila do zásuvky a obě mladé ženy musely vyhořelý domek opustit.

Druhý den ráno, když Olga Hochmanová přišla k domku, byl stále strážěn příslušníkem VB, který potvrdil, že domek byl hlídán celou noc. Uvnitř domku byl jeden ze dvou příslušníků StB, kteří se minulého dne podívali nad tím, že domek ještě stojí, a prohlížel tam nezávadné věci a písemnosti. Odmítli Olga Hochmanové říci, jak se jmenuje, prohlásil pouze, že je odbranit na požáry. Poté, co uniformovaný i neuniformovaný policista odešli a po příchodu Barbary Veselé se ukázalo, že všechny její věci, které uložila do určité zásuvky, zmizely. Šlo o mgf. kazety, časopis Revolver revue a písemnosti. Ztratily se i věci manželů Hochmanových.

Domek navštívili i údajní pracovníci kriminálky, kteří se nijak netajili tím, že jde o případ zrádství - podle následků požáru lze předpokládat, že požár vznikl v kuchyni, jediné zřetelné místnosti jinak dřevěného domu, a to politím linolea kořlavinou - linoleum totiž shořelo zcela. Tito pracovníci se chovali k Olze Hochmanové arogantně a hrubě, nasnačovali jí, že požár založil určitě někdo z jejich nepřátel v nezávislém prostředí a škodlivě se vyjadřovali v tom smyslu, že je to odplata za nezávislou činnost manželů Hochmanových.

Domek nebyl pojištěn. ONV v Praze 6 přidělil manželům Hochmanovým náhradní přístřeší a doporučil jim, aby si podali žádost o byt. Vylíčené okolnosti vzbuzují oprávněné podezření, kdo byl pachatelem tohoto závažného trestného činu; v manželích Hochmanových vyvolávají pocit, že jsou poškozeni nejen zrádstvím, nýbrž že se nalézají v bezzákoném a bezprávném postavení a navíc jsou obětí celkem nepokrytého výsměchu.

Požárem domku vtrhla manželům Františce a Olze Hochmanovým škoda více než 100 000 Kčs. Aktivisté nezávislých iniciativ se proto rozhodli uspořádat sbírku, která by alespoň částečně jejich finanční ztrátu uhradila. Přispěvky do sbírky je možno zasílat na adresu: Anna Hradílková, Olga Koňavská 17, 160 00 Praha 6.

*****

*****

*****

Petr Kužvart: K odborové otázce

Ústřední rada odborů vydala nový volební řád pro volby odborových orgánů základních organizací ROH (a jiná na rovněž postavených) výborů ROH. Publikován byl ve Zpravodaji ROH č. 2/1989, str. 88-92. Ze zmatného zveřejněného textu není jasné, kdo jej vlastně přijal, podle všeho to bylo představenstvo ÚRO. Klídit se tímto volebním řádem jako závaznou volební procedurou mají již letošní podzimní volby odborových orgánů.

Tento volební řád obsahuje celou řadu vad a nedůsledností. Předně návrh na kandidáty pro volby nového ZV ROH dává dosavadní závodní výbor. Členové základní organizace ROH mají sice právo vyjádřit se k tomuto návrhu a předkládat jiné návrhy, ale konečnou kandidátku zpracovává zase dosavadní ZV ROH. Nevzniká tedy žádný dočasný a nezávislý orgán, který by volby připravoval a organizoval. Dosavadní výbor má

jest možností průběh událostí kontrolovat a usměrňovat.

Dále jsou stanoveny dvě volební procedury, mezi kterými se mohou základní organizace vybrat. Především je možné volit z většího počtu kandidátů, než kolik je mandátů. Zvolení budou podle pořadí na hlasovacím lístku (jež určí dosavadní orgán) ti, kteří obdrží nadpoloviční většinu hlasů. Předem určené pořadí kandidátů na hlasovacím lístku tedy rozhodne o tom, že kandidáti s horším pořadím mohou získat i více hlasů než ti, kteří se nakonec stanou členy nového orgánu. Nedemokratičnost takové procedury je zjevná. Jedině správné by bylo, aby nerozhodovalo pořadí na hlasovacím lístku, ale počet obdržенých hlasů. Podle počtu hlasů odevzdaných pro jednotlivé kandidáty by se sestavilo jejich pořadí a do nového orgánu by vešli ti, kteří dostali nejvyšší počet hlasů (byl i pro nezvolané kandidáty mohla hlasovat nadpoloviční většina odborářů).

Druhá varianta voleb spočívá v tom, že kandidátů je určeno a uvedeno na hlasovacím lístku tolik, kolik je mandátů. Voliči pak mohou po škrtnutí některého kandidáta místo něj vpisovat jména jiných, dalších, jimi navrhovaných kandidátů. Tento způsob má výhodu zdánlivě zcela demokratické procedury, ve skutečnosti je však téměř nemožné, aby škrtnutím určitého kandidáta a vpisováním někomu jiného došlo ke zvolení nezávislého kandidáta. Zde sehrává svou neblahou roli zatím ještě téměř naprostá pasivita odborářů. Jediným aktivním činitelem je zpravidla nadřazený aparát. Příprava voleb je naprosto formální, žádné konkurující si programy, nebo alespoň odlišné názory, žádná širší předvolební shromáždění, žádná možnost, aby se voliči navzájem domluvili a vyhnuli se přitom ingerenci aparátu. Nezávislé kandidatury nejsou vyloučeny, ale jsou vlastně jen teoretickou možností.

Tento nedemokratický, pouze demokracií předtírající volební řád je nám vnucován naprosto nedemokratickým způsobem. Vyšší byrokratický aparát si něco takového mohl dosud celkem bez rizika dovolit, využívaje pasivity členské základny. Nemusel se obávat nějakého vážnějšího odporu. Takový stav je však dnes již zcela nepřijatelný.

Základní problém dneška - pokud jde o odbory - je v tom, že se rychle blíží doba zásadních ekonomických přesahů, jež budou nepodobylné provázeny otřesy a krizovými jevy. Životní úroveň značné části společnosti neproste, spíše bude citelně klesat. Může jít o dosti dramatický vývoj, jak náznaky ukazují zkušenosti některých sousedních zemí. Majetkové a sociální rozdíly se budou zvětšovat. Bude se propouštět z dosavadního saměstnání a přeškolovat na nová profese. Velké počty pracovníků si se totiž stanou v dosavadních odvětvích (např. hutnictví, hornictví) přebytečnými. S tím budou nabývat na ostrosti rovněž sociální konflikty. Řadový pracovník je ve srovnání s mocnou podnikovou a nadpodnikovou administrativou dost slabým partnerem. Jeho jedinou šancí je (a to všude na světě) odborová a politická angažovanost.

Vzhledem k tomu všemu bychom měli vážně zauvažovat o své odborové organizovanosti a o současném stavu ROH. Neznecháme si nic namalovat: naše organizovanost je formální, "dobrovolečně povinná" a stav odborů je špatný. Uvědomme si ale, že v blízké budoucnosti budeme potřebovat něco víc než jen "inkubatorní" odbory. Budeme potřebovat takovou organizaci, která se za nás bude ve státních se zájmy zaměstnavatelů tvrdě a odhodlaně lit. Budeme potřebovat živé, aktivní, akceschopné, bojovné a politické odbory, neváhající podílet se na otáčky národního významu (v tomto kontextu je zákonná občanská odborových funkcí zakotvená novelizací Zákoníku práce krokem ve správném směru). V případě naší hospodářské krize je vždy snaha přenést tíhu problémů a strát na prostého člověka, řadového pracujícího. Je jen jedna cesta, jak se takovým pokusům účinně bránit. Právě jsem jí naznačil.

Je tedy zapotřebí zdola odborovou strukturu přestavět, obrodit a oživit. Musíme překonat stagnaci. Proto je zapotřebí vyvinout úsilí ke změně nedemokratických volebních procedur. Proto musíme neustále vybírat a volit ze svého středu do odborových orgánů lidi ne již za třet nebo aby dosáhli z kádrových důvodů nezbytné čárky za "společenskou a politickou angažovanost", ale ty pravé reprezentanty našich zájmů. Odborová struktura tu je. My ji musíme znovu přestavět a vdechnout jí život. Musíme dosavadní formy radikálně demokracizovat a naplnit novým, aktuálním obsahem. Nyní nejde o nic menšího, než je skutečně spovídanou demokracií. To je vpravdě revoluční úkol dneška.

Nashlytě se samozřejmě očekává, že nebudou potlačeny byrokratický odborový aparát a další konzervativní síly bránit takovým změnám, podléhajíce jejich dosavadní moci a nadvládu. Samozřejmě že budou. S tímto odporem se setkáme a budeme jej muset překonat. Tyto reakční síly budou odlišit zečny, vyvracet jejich naléhavost a otupovat jejich citlivost na pomoci různých, často velmi průmyslených argumentů. Pamatujme si, že tyto argumenty, tento ideologický obal konzervativní politické linie, je vlastně falešným obalem, zavádějícím povrchním jevem. Není pravdou a skutečnou příčinou naší politické linie, ale pouze jejím dodatečným a pokryteckým zdůvodněním. Onou skutečnou příčinou jsou silné skupinové zájmy, v jednotlivostech se skládající z individuálních zájmů na zachování dosavadního společenského pořádku a jeho prostřednictvím na udržení a postupu byrokratických kariér, udržení výsad, zvláštních obhodů, vysokých příjmů, fuzexových či devizových kont, mnohostranného přednostního postavení, krátce a jasně: jde o materiální zájmy příslušníků byrokratického aparátu, a to zdaleka nejen odborového. Toto mějme na paměti.

Je samozřejmě myslitelná i možnost, že se odpor byrokracie nepodaří překonat. Že setrvačnost a politický odpor proti změnám zdola budou příliš silné. Pak nám ovšem nezbude než se rozhodnout pro ustavení alternativní odborové organizace, nezávislé, nezbyrokratizované, akceschopné, pružné a veskrze demokratické. Její struktura by měla být maximálně samosprávná a decentralizovaná, vyšší (nadzávodní či nadpodnikové) orgány i případně ústředí by měly být vytvářeny zdola a jen v té míře, v níž jsou pro členstvo nezbytné k zabezpečení širší koordinace, měly by mít v první řadě koordinační, dorozumivací a zprostředkovací roli, direktivní (nařizovací) pravomoci jen v té zcela nejnezbytnější míře. Přímá volitelnost, snadná sesaditelnost a rotace kádrů by měly být samozřejmé.

Alternativní odbory již existují neoficiálně v Sovětském svazu (Lidový pracovní svaz, založený zjara 1938), v Maďarsku (Konzervativní odborový svaz filmářů, založený v říjnu 1988, dále Dělnická občanská federace Solidarita - od února letošního roku a řada dalších; všechny odborové organizace mají již více či méně oficiální status) a konečně v Polsku (zde jde o pracovníky, v některých případech bojovky i podzemní práci zocelenou NSZZ Solidarnosc, zaverifikované vítěze v nedávných parlamentních volbách).

Pokud by se tedy naše stávající odbory ukázaly jako neobroditelné, je zde nepochybně i tato možnost, to si již nemůžeme děle nstírat. Dosavadní jednotu odborů (ale i jiných oblastí, třeba mládežnického hnutí) je vlastně nepřirozená, kdysi zvenčí vnucená mocenskými prostředky. Je to posůstatek uglajchšaltovaného modelu stalinského socialismu, jenž zkrachoval a je nyní definitivně opouštěn.

Dosavadní odborová struktura stojí před dilematem: buď se od základu změnit, přestavět a podstatně zdemokratizovat, nebo zůstat taková, jaká je, opevnit se v perspektivně neuhájitelných pozicích a vzdorovat událostem. V druhém případě však není vyloučeno, že tato struktura zanedlouho skončí tak, jak dopadla v září 1980 polská Centralna Rada Związków Zawodowych: jednora během několika dní po vzniku Solidarity zůstala bez členstva. Její předseda Jan Szydłak se takřka přes noc ocitl v nezáviděníhodné roli generála bez vojska.

Nuže, tak se věci mají. Je třeba bojovat za skutečnou, účinnou, živou demokracii. Volby do závodních výborů jsou k tomu prvotřídní příležitostí. Začneme od sebe, staňme se aktivními odboráři. Odstraňujme nedemokratický volební řád a zvolme si své autentické představitelky!

červen - červenec 1989

*****

*****

*****

V samizdatu nově vyšlo...

Lidové noviny dvojčíslo 7-8, roč.2, léto 1989, 36 strany A4

obsahují provolání Několik vět, Dienstbierův komentář Šance pro Evropu, rozhovor s dramatiky Václavem Havlem a Karlem Steigerwaldem, Vaculíkův fejeton Vzdejte se, nic se vám nestane!, Jevtušenkovu básně Tanky se valí Prahou a další zajímavé materiály a příspěvky.

Jazzstop prázdninové dvojčíslo 9-10, roč.3, 138 stran
přináší řadu původních příspěvků: Kroniku 89, rozhovor s Petrem Placákem o Českých dětech, Čuňasi jsme s Tabou - k procesu Františka Stárka, verše H.Chromého věnované Otovi Veverkovi - Muž, který zpívá na Karlově mostě, a dále řadu převažitých materiálů: Zprávy VIA Praha, dokument Charty 77 - Vzpomínka na Pavla Wonku a mnoho jiných informací a zpráv z domova a zahraničí. Dvojčíslo obsahuje dvě přílohy: Samizdatový průvodce po Budapešti (12 stránek) a brožurku o nezávislých iniciativách v Československu (viz Infoch č.14/89).

Bulletin NMS č.8, duben 1989, 17 stran A4

píše o akcích NMS, oznamují nové signatáře NMS, informují o trestním stíhání aktivisty NMS St.Rittera a procesu se Stanislavem Pitašem a obsahují další články a dopisy.

Sport č.2, roč.1, červenec 1989, 36 stran A4

časopis pro kulturní a společenskou informaci přináší úvodní komentář od Zbyňka Petráčka Konec hry, článek Požár v Břevnově, poznámku k událostem od Jana Rumlá Rudý kohout, rozhovor s Miroslavem Jasinským a další zprávy.

Dialog 89 č.5, 27 stran A4

obsahuje materiál Vojtěcha Menela - druhá socialistická revoluce, úvahu Libuše Šilhánové - Rozpory, jimiž jsme zmítáni a další příspěvky.

Ekonomitor č.0, květen 1989, 11 stran A4

Informační přehled zpráv z čs.tisku s ekologickou problematikou. Vydává Ekologická společnost v redakci Lenky Hrachové, Pavla Zdražila a Petry Zaviáčičové.

Ekologický bulletin č.15, červenec 1989, 44 strany A4

přináší mj. úvahy ke vzniku Ekologické společnosti, v rubrice Urbanizace - petici občanů Malé Strany proti výstavbě mezinárodního hotelu v jejich čtvrti a stanovisko KČP MV SSM v Praze k výstavbě pražské komunikační sítě a v rubrice Ovzduší - podnět pražských matek k nedostatečné informovanosti o znečištění pražského ovzduší spolu s odpovědí Národního výboru hl.m.Prahy.

Československý helsinský výbor - informační zpravodaj č.2, červen 1989, 28 str.

obsahuje mj.dopisy k lednovým událostem na Václavském náměstí, prohlášení ČSHV o nutnosti nových zákonných úprav, rozhovor s delegáty ČSHV na konferenci Mezinárodní helsinské federace v dubnu ve Varšavě, reakce na zákaz jejich účasti na této konferenci a příspěvek ČSHV k informačnímu fóru KBSE v Londýně.

Informace o církvi č.7, 1989, 29 stran A4

obsahují mj.články o pouti k uctění sv.Jana Neumanna v Prachaticích, o pastorační pouti Jana Pavla II. do Skandinávie, dopis br.Josefa Zvěřiny ing.Vladimíru Janků a zprávy z náboženského světa.

Informace o církvi č.8, 1989, 17 stran A4

přináší mj.články k devadesátinám kardinála Tomáška, o pouti ke sv.Janu Neumannovi v Prachaticích a o problematice rodiny a sexuální výchovy.

Jan Pavel II. Encyklika Redemptoris mater, 42 strany A4, 1989

II.svazek Knihovny křesťanských obzorů přináší encykliku o blahoslavenné Panně Marii v životě putující Církve.

Velehrad č.5, 1989, 31 strana A4

Nezávislý časopis pro křesťanský život mj.přináší blahopřání k devadesátinám kardinála Tomáška, k roku víry 1989 zamyšlení nad dílem K.M.Hofbauera, rozhovor s Václavem Malým a vzpomínku na Dominika Tatarku.

Křesťanské obzory č.13, roč.2, 1989, 34 strany A4

přináší mj. rozhovor s biskupem Janem Korcem, články k problematice rodiny a sexuální výchovy, o pouti k uctění sv.Jana Prachatického. Čtrnáctidenník dále obsahuje kromě přílohy Křesťanská solidarita i novou přílohu Slovo mladých redigovanou Pavlou Navrátilovou.

*****

*****

*****

Krátké zprávy

Opětne zadržení Miroslava Jasiňského

Dne 1.8. byl v železniční stanici Lichkov-Mezilesí zadržen mluvčí Polsko-čs. solidarity Miroslav Jasiňský, který do Československa přicestoval se skupinou poslanců Solidarity dne 21.7. Byla u něj provedena důkladná osobní prohlídka, při níž mu bylo odebráno několik písemností, například materiály Demokratické iniciativy, jeden exemplář časopisu Sport a brožuru, kterou dostal od kardinála Tomáše při přijetí skupiny polských aktivistů a poslanců v arcibiskupském paláci dne 22.7. Kromě toho mu byla zabavena videokazeta s filmem BBC o Českoslovenku a magnetofonová kazeta s písněmi Jaromíra Nohavici vydaná oficiálně firmou Supraphon. Po šesti hodinách byl Miroslav Jasiňský propuštěn a bylo mu dovoleno pokračovat v cestě do Polska. Při své minulé návštěvě Československa byl Miroslav Jasiňský dne 15.6. obdobně zadržen a bylo mu vysloveno podezření z přečinu proti zájmům socialistické společnosti v oblasti styku s cizinou.

Represe proti samizdatu v Chomutově

Dne 10.7. byli od ranních hodin postupně zadržováni někteří chomutovští signatáři Charty 77. Mezi zadržovanými byli podle zatím neúplných zpráv Petr Ďurica, Jiří Koula, Zdeněk Kulík, Ladislav Lichtenberg, Ladislav Hedváb, Jan Rosák, Petr Šantor, Jindřich Tomášek a Petr Žezulka. Dvěma ze zadržovaných, Petru Ďuricovi a Jindřichu Tomáškovu byly v jejich bytích provedeny domovní prohlídky. U obou byly zajištěny různé písemnosti, mezi nimi informace o Chartě 77, Jazzstop, atd. U Jindřicha Tomáška bylo zabaveno asi 100 kusů chomutovského samizdatového časopisu NOS (Nezávislá občanská skupina), popsané cyklotypové přístroje a psací stroj. Zadržení byli vyslýcháni na vydávání měsíčníku NOS, na činnost nezávislých iniciativ a někteří také na náboženskou problematiku. U většiny zadržovaných byla také provedena nezákonná osobní prohlídka. Příslušníci StB z Prahy a z Ústí nad Labem vyhrožovali některým ze zadržovaných stíháním pro přečin proti veřejnému pořádku. Během těchto dne byli všichni zadržovaní postupně propuštěni.

Solidární projevy a politickými vězni

Solidarita s Františkem Stárkem

Osmdesát nezávislých samizdatových vydavatelství vydalo dne 12.7. prohlášení s názvem Solidarita s Františkem Stárkem. Lidové noviny, Informace o Chartě 77, Revolver revue, Magazín SPUSA, Východoevropská informační agentura, Originální videojournal, Alternativa a Prostor ve svém prohlášení mimo jiné uvádějí: "Časopisy Vokno a Voknoviny jsou neodmyslyitelnou součástí nezávislé publicistiky v Československu. Vyzýváme všechny redaktory samizdatové produkce, aby trestnímu postihu Františka Stárka věnovali maximální pozornost. Apeluje na veřejnost doma i v zahraničí, aby protestovala se stejným důrazem, jako kdyby šlo o Lidové noviny, Inčoch nebo o Václava Havla." Připomínáme, že František Stárka, vydavatel samizdatových časopisů s undergroundovým zaměřením Vokno a Voknoviny byl dne 28.6.1989 odsouzen k trestu odnětí svobody na dva a půl roku se zadržením do II. NYS.

K protestní petici proti trestnímu určení Františka Stárka, kterou organizuje výbor na jeho obranu, se připojilo dalších 130 občanů. Tento protest, zasláný Federálnímu shromáždění, předsednictvu vlády ČSSR, ministru spravedlnosti a vnitra podepsalo do 18.7. celkem 323 občanů.

Dne 20.7. zaslalo 131 občanů, a z nich převážná část žije na Moravě, generálnímu prokurátorovi protest proti nespravedlivému odsouzení Františka Stárka.

Osmdesát občanů z České Skalice, Náchoda, Trutnova a Nového Města nad Metují zaslalo čs. úřadům protest proti odsouzení F. Stárka a I. Vojtkové.

Petice za Stanislava Pitaše

117 občanů, převážně z Východočeského kraje, zaslalo před odvolacím řízením v trestní věci proti Stanislavu Pitašovi ministerstvu vnitra a generální prokuratuře ČSR petici, požadující zrušení rozsudku prvního stupně. Jak známo, byl u odvolacího soudu trest odnětí svobody S. Pitaše snížen z 10 na 6 měsíců.

Další podpisy pod peticí za odpěrače vojenské služby

Dne 13.7. předalo sedm aktivistů NMS a KPP v kanceláři prezidenta republiky další podpisové archy pod žádostí o milost pro Vladana Kočího, Jana Šubrtu a všechny ostatní odpěrače vojenské služby. Podpisové archy přijal člen sekretariátu kanceláře p.Fiedler. Podpisů bylo 90, takže od vzniku petice dne 15.6. dosáhl celkový počet jejích signatářů 397.

Shromáždění na podporu vězněných odpěračů vojenské služby

Dne 31.7. uspořádalo Nezávislé mírové sdružení v Praze na náměstí Míru protestně shromáždění na podporu vězněných odpěračů vojenské služby z důvodů svědomí a za zavedení změny branného zákona, aby v něm byla uzákoněna možnost náhradní civilní služby. Již ráno v den konání manifestace byla zadržena na pracovišti zástupkyně NMS Jana Petrová. Příslušníci StB vyslyšeli Janu Petrovou na okolnosti související s přípravou nezávislých iniciativ na výročí invaze z roku 1968. V 19 hodin byla propuštěna. Další zástupkyně NMS, Hana Hölnerová byla z téhož důvodu střežena na pionýrském táboře, kde v těchto dnech působí jako vedoucí táborevého oddílu. Téhož dne byl rovněž vyvalýchan další zástupce NMS Jan Chudomel.

Shromáždění, které začalo v 17 hodin, se zúčastnilo téměř sto aktivistů a příznivců NMS. Místo konání manifestace však bylo obsazeno velkým počtem příslušníků SNB v uniformách i v civilu. Proto se přítomní přesunuli na Karlův most, kde došlo k veřejné diskusi. Mnozí diskutující se připojili k otevřenému listu prezidentovi ČSSR, požadujícímu udělení milosti vězněným odpěračům vojenské služby Janu Šubrtovi a Vladanu Kočímu. Po téměř hodinové diskusi se účastníci rozešli.

Téhož dne probíhaly paralelně manifestace v různých městech ve světě na podporu vězněných odpěračů vojenské služby z důvodů svědomí V.Kočího a J.Šubrtu a za možnost zavedení náhradní civilní služby. Všechna shromáždění probíhala před československými velvyslanectvími. V Londýně proběhlo čtrnáctinové setkání skupin Vor Resistens International, Peace Plate, Union a EMI. V 17 hodin zavítali prostřednictvím našeho velvyslanectví protestní vůči odpěračům vojenské služby z důvodů svědomí. V Římě proběhlo setkání skupiny Democrazia a proletaria. V Budapešti se shromáždilo 100 lidí z Kruhu Východ-Západ a zaslalo čs.úřadům protestní petici. V New Yorku proběhla manifestace před budovou čs.konzulátu, kterou pořádala organizace Kampan za mír a demokracii Východ-Západ. Účastníci rovněž podpořili požadavky NMS. Podle dosud neúplných zpráv měla podobná solidární akce proběhnout také ve Vídni, a to pod patronátem ICFM.

Pochod solidarity s politickými vězni

Dne 15.7. uspořádali aktivisté a stoupenci nezávislých iniciativ ze severovýchodních Čech pochod solidarity s politickými vězni. Celodenní pochod začal v 9 hodin v Havlovicích. Na startu bylo přes 50 účastníků a pět vozů VB, jejíž příslušníci při kontrole občanských průkazů odvezli jednoho účastníka, který tento doklad neměl v pořádku. Byl to Petr Jirák, dělník podniku Tiba ve Dvoře Králové, bytem Mostek 142, okres Trutnov. P.Jirák byl příslušníky VB převezen do Trutnova, kde byl na oddělení VB pořizen výslechu. Příslušníci VB přitom použili nezákonným způsobem násilí: bili ho a kopali.

Ridiči jednoho doprovodného vozu odebrali technický průkaz. Pochod směřoval přes Úpici do Hoříček, kde byl oběd. Při obědě zadrželi a odvezli příslušníci StB jednoho z účastníků, a to Stanislava Pitáše, který byl 12.7. pravomocně odsouzen k trestu šestiměsíčního odnětí svobody za konflikty s StB. Neví známo, zda byl později propuštěn, jeho uvědomění do výkonu trestu by nemělo přicházet v úvahu, protože 13.7. mu povolil předseda senátu okresního soudu v Háchově odklad nástupu do výkonu trestu, a to z rodinných důvodů. Soudece tak učinil v souladu se zákonem.

V Kohoutově, kde pochod končil, měli organizátoři pronajatý sál. Při vstupu do sálu zjistili, že v něm sedí 30 příslušníků Lidových milicí a výhep je obsazen příslušníky StB. Svého záměru uspořádat společnou besedu se proto účastníci pochodu vzdali a rozjeli se do svých domovů.

Občané žádají podmíněné propuštění Oty Veverky

Celkem 594 občanů zaslalo okresnímu soudu v Kladně podnět pro řízení o podmíněném propuštění Otakara Veverky z výkonu trestu. Ota Veverka byl odsouzen na jeden rok odnětí svobody v souvislosti s ležnými událostmi na Václavském náměstí v Praze.

Trest by na normálního průběhu události měl být vykonán dne 16.1.1990. Polovina trestu byla vykonána dne 16.7.1989. Po vykonání poloviny trestu může soud zbytek trestu podmíněně odložit. Ota Veverka vykonává trest ve Vinářicích u Kladna ve II.NVS.

Solidarita s Ivanem Jirousem

Výbor Aktivu mladých výtvarníků zaslal dne 11.6. Úřadu předsednictva vlády ČSSR stanovisko k opětovnému věznění Ivana Jirouse, které bylo zveřejněno na plenárním zasedání aktivu dne 31.5.1989. 32 příravných připojilo k prohlášení své podpisy a většinou hlasů bylo schváleno, aby bylo rozšířeno s dodatkem, že stejný postoj zaujmají mladí výtvarníci k věznění ostatních nezávislých aktivistů, kteří si v současné době odpykávají trest především za své nekonformní smýšlení. Takto doplněné bylo pak prohlášení včleněno mezi body závěrečného usnesení aktivu.

Výbor na obranu Ivana Jirouse obdržel dalších 302 podpisy občanů, žádajících propuštění Ivana Jirouse na svobodu.

*

Výzva Iniciativy sociální obrany

ISO žádá všechny občany, kteří mají odebrán cestovní pas, nebo kterým nebyl vydán z důvodů údajného rozporu se státními zájmy. Tento důvod je často používán či zneužíván při odebrání nebo nevydávání cestovních dokladů nepohodlným občanům a je v ostrém rozporu s mezinárodními právními závazky ČSSR a zvláště pak se Závěrečným dokumentem vídeňské následné schůzky a Helsinské konference.

Občané, kterým byl z tohoto důvodu odebrán či nevydán cestovní doklad, mohou oznámit své jméno a adresu členům ISO JUDr. Jánovi Čarnogurskému, Karola Adlera 10, 841 02 Bratislava a Stanislavu Devátému, Revoluční 1285/312, 760 01 Gottwaldov.

V případě, že se někdo z občanů rozhodne zaslat své jméno a adresu uvedeným členům ISO, žádáme i zaslání fotokopie rozhodnutí orgánů pasů a víz, případně dalších rozhodnutí souvisejících s omezením svobody cestování.

Iniciativa sociální obrany bude registrovat tyto případy a pokusí se dosáhnout nápravy prostřednictvím organizací, které shromažďují dokumenty Helsinské schůzky.

*

Obnovení činnosti českého centra Pen-klubu

Dne 1.8. proběhla první schůze obnoveného centra českého Pen-klubu. Pen-klub je nevládní organizací spisovatelů a má svá centra, která sdružují významné literární autory, v mnoha zemích světa. Světové centrum Pen-klubu je v Londýně.

České centrum této autoritativní spisovateléské organizace nevyvíjelo téměř desítky let žádnou činnost pro překážky, které jí byly kladeny mocenskými orgány po okupaci Československa vojsky pěti zemí Varšavské smlouvy a v důsledku takzvané normalizace. Během této doby někteří členové výboru českého centra Pen-klubu zemřeli, čímž výbor přestal být usnášeníschopný. Na jaře letošního roku vyzvala skupina spisovatelů tento výbor, aby obnovil činnost. Podle stanov československého Pen-klubu je výbor jediným výkonným orgánem centra Pen-klubu v období mezi valnými hromadami centra, které je výbor povinen svolat vždy v prvním čtvrtletí každého kalendářního roku. V průběhu schůze, již byla formálně činnost českého centra obnovena, byli do výboru kooptováni další členové, aby měl - jak ukládají stanovy - dvanáct členů.

Členy výboru českého centra Pen-klubu tedy nyní jsou: předseda Jiří Mucha a členové Josef Nesvadba, Dana Kundáčková, František Kaška, Lukáš Červený, Hela Volanská, Miroslav Holub, Hana Běláčeková, Ivan Klíma, Karel Šiktanc, Václav Havel a Zdeněk Urbánek. Tento výbor ihned použil své znovu nabyté schopnosti usnášet se a přijal asi 20 nových členů českého centra, mezi nimi Jaroslava Kořána, Josefa Velka, Františka Nepila, Janu Štroblovou, Milana Džeho, Jana Trefulku, Evu Kantůrkovou, Ondřeje Neffa, Josefa Hirsala, Josefa Šimona a Alexandru Berkovou. Mezi nové přijatými členy jsou jak spisovatelé, kteří nemohou v Československu oficiálně publikovat, tak i spisovatelé oficiálně uznávaní a členové oficiálního svazu spisovatelů. Tajemnicí českého centra Pen-klubu zůstává Marta Kadlečíková.

Na schůzi ustávil výbor čtyři pracovní komise, a to komisi organizační, členskou, sociální a programovou. Český Pen-klub chce usilovat o to, aby vytvořil

prostor pro setkávání literárních tvůrců ze všech tří sfér české literatury, tedy sféry oficiální, samizdatové a quilové, a přispěl tak k opětovnému sjednocení české literatury. Účastníci schůze českého centra se podle komunika, které bylo o schůzi vydáno, zabývali také opatavením spisovatele ve společnosti a vyjádřili se tak k případům porušování lidských práv a etických norem, které podle komunika negativně ovlivňují plné uplatňování spisovatelské práce.

Schůze zaslala dopis prezidentu ČSSR Husákovi, v němž žádá udělení milosti Ivanu Jirousovi. Další dopis byl zaslán světovému centru Pen-klubu v Londýně a obhajuje britského spisovatele Salmana Rushdida, jenž hrozí smrtí po výzvě již zemřelého Imáma Chomejního za román Satanské verše. Dále byly odeslány dopisy ruskému, litavskému, maďarskému a polskému Pen-klubu.

Některým nepublikujícím autorům bylo v účasti na schůzi Pen-klubu zabráněno, a to Václavovi Kavlovi, který byl více než tři hodiny zdržován a formálně dotazován na provedení Několik vět, Janu Trefulce, Evě Kantůrkové, Milanu Šimačkovi a Milanu Jungmannovi. Václav Havel se však po propuštění na závěr schůze ještě dostavil.

Podle některých zúčastněných lze obnovení činnosti Pen-klubu považovat v této chvíli za významný úspěch.

*

Podpora východoevropských aktivistů pařížské manifestaci ve prospěch národů tzv. třetího světa

Oslavy 200. výročí francouzské revoluce předznamenala manifestace, kterou 8.7. uspořádala francouzská levice na nám. Bastilly v Paříži. Kopala se pod heslem proti dluhu, apartheidu a koloniím s její účastníci posedovali plně a okamžitě odepsání astronomických zahraničních dluhů zemí tzv. třetího světa. Manifestující protestovali proti politice francouzské vlády, proti anebití oslav revoluce, proti setkání představitelů sedmi nejbohatších zemí světa v Paříži, ale i proti represím v Číně; znělo zde heslo: "Pekingy všech zemí - spojte se!". Manifestace se zúčastnili i nečasní běženci z Číny. Při pochodu pařížskými ulicemi šli vedle sba Maxime Gréméty, člen politbyra ÚV KS France, Alain Krivine, představitel trockistické Revoluční komunistické ligy a Jacques Gaillot, biskup evreuzský. Odpověď se manifestace zúčastnilo 15 000 lidí, večerního koncertu na nám. Bastilly 100 000 lidí. Výzvu k této manifestaci podepsala řada francouzských politických a kulturních osobností, od anarchistů přes komunisty a socialisty až po levicové katolíky.

Podpora k této výzvě přišla i ze zahraničí. V Československu ji podepsali Jan Bartůněk, Tomáš Dvořák, Martin Hekrdla, Erika Kadlecová, Jan Klement, Luboš Kohout, Miloš Kužvart, Petr Kužvart, Dalibor Kubík, Vladimír Říha, Marie Říhová, Petr Uhl a Martin Zikeš. Z Polska bylo zveřejněno sedm signatářů z vedení Polské socialistické strany, včetně Józefa Pinióra, Zuzany Dąbrowské a Piotra Ikonowicze. Vzhledem k vyhraněnému politickému postoji výzvy nebylo ve východoevropských zemích snadné podpisy získat. Snad proto byly zveřejněny jen po jednom podpisu z SSSR a Maďarska, kde se k výzvě připojili Boris Kagarlickij a Andreás Hegedus, bývalý maďarský ministr zahraničí. Autorem výzvy byl francouzský spisovatel Gilles Perrault.

*

Slávek Popelka propuštěn z výkonu trestu

Dne 24.7.1989 byl z NVÚ Nové Sedlo propuštěn na svobodu Slávek Popelka, který tam vykonával trest v trvání čtyř měsíců. Byl odpuzen pro přečin proti veřejnému pořádku, jehož se měl dopustit rozšiřováním letáků vyzývajících k manifestacím. Během posledních 16 měsíců byl Slávek Popelka ve vězení již po páté, a to vždy pro podobné jednání. Během výkonu trestu v NVÚ Nové Sedlo měl Slávek Popelka problémy s vězeňskou samosprávou. Tito spoluvězni inscenovali různé situace tak, aby mohl být Slávek Popelka neprávem kázeňsky trestán. Posledních čtyřicet dnů proto strávil na uzavřeném oddělení.

*

Zemřel signatář Charty 77 Oldřich Klein

Dne 29.7.1989 zemřel v Chomutově signatář Charty 77, devětapadesátiletý Oldřich Klein. I přes těžkou srdeční chorobu se v posledních letech významně podílel na práci nezávislých iniciativ v severních Čechách, přispíval rovněž do různých samizdatových časopisů. V jednom ze svých posledních příspěvků (4.6.1989)

adresovaných redakci Infoch Oldřich Klein napsal: "Je na čase, aby mocenské kruhy zanechaly všech těch špinavých metod, které odsuzuje celý svět. Přijatelnou cestou je skutečný dialog se všemi složkami obyvatelstva místo dosud používaného násilí." Pohřeb Oldřicha Kleina se konal v pondělí 7.8. ve 13 hodin v krematoriu v Mostě.

*****

*****

*****

Rudolf Vévoda, PhDr. Miloš Voráč: O jedné likvidaci

V lednu 1989 došlo ve Šběrných surovinách v Brně-Židenicích k likvidaci více než sedmi tisíc knih ze zvláštních fondů, které patřily Okresní lidové knihovně Brno-venkov. Petice, jež jako první seznamovala veřejnost s likvidací knih požadovala: zastavit ničení našeho společného kulturního bohatství, informovat podrobně o celém případu veřejnost, uvést jména viníků a zveřejnit způsob jejich postihů, a dále zpřístupnit veškerý kulturní fond veřejnosti a vytvořit takové záruky, aby se podobné činy již neobohly opakovat; probíhala od počátku měsíce února. Tehdy jsme znali pouze neúplná fakta. Zvláště jsme si nebyli jisti, zda jde o akci celostátního či oblastního dosahu. Dnes víme, že k obdobné likvidaci knih došlo a dochází i na jiných okresech a u rozličných typů knihoven.

Text petice mohl tedy působit nepřesně a neurčitě, nicméně vyvolal značnou odezvu. Chtěli bychom touto cestou poděkovat všem jejím 290 signatářům a zároveň informovat o dalším vývoji událostí.

Důležitý ohlas jsme zaznamenali na stránkách jihomoravské Rovnosti 25. února t.r. Článek, který tu vyšel, byl však v mnoha ohledech dezorientující, přičemž neopomněl označit text petice za příklad morální nevyspělosti a zneužití petičního práva. Na článek jsme reagovali obsáhlým dopisem příslušnému redaktorovi, v němž jsme uvedli devět připomínek, které částečně opravovaly nebo i zcela vyvracely jeho jednotlivá tvrzení. V odpovědi nám redaktor mezi jiným sdělil, že naší žádosti o otištění dopisu nevyhoví, nicméně přislíbil, že se případem hodlá zabývat. Slib splnil 8. června ve stejné deníku příspěvkem nesrovnatelně solidnějším, jímž skutečně vnášil světlo do celé záležitosti. Čtenáři se z něj mohli dozvědět, že pracovníci z vedení okresní lidové knihovny a odboru kultury ONV, kteří o knihách rozhodovali, porušili celou řadu předpisů, především předpis o hospodaření se svěřeným majetkem, a byli za to hmotně potrestáni.

Tím byl celý případ uzavřen, i když několik skutečností zůstává nadále otevřeno:

Likvidační komise jednoznačně označila knihy za natolik poškozené nevhodnými skladovacími prostory, že jiné řešení než likvidace nepřicházelo v úvahu. Podle názoru vedoucího pracovníka Šběrných surovin v Brně-Židenicích ing. Romana Kutého, jenž velkou část titulů přehlédl, však knihy ve své většině měly závadu jedinou: byly cítit letitým pachem nevhodných skladovacích prostor. Svě tvrzení může dodnes doložit několika uchovanými svazky.

Jeho názor podporuje i skutečnost, že celá věc měla původně proběhnout utajeně a to nejen před širokou veřejností, ale i před nadřízenými (odbor kultury při KNV) i poradními orgány (ústřední krajská knihovna), čili bez možnosti revidovat rozhodnutí.

Nezodpovězeno také zůstává, zda nebylo možné předejít likvidaci více než sedmi tisíc knih, a třebaš i poškozených, nabídkou jiným knihovnám nebo formou burzy antikvariátům či jednotlivcům.

Povážlivým nedostatkem je, že se veřejnost pouze zlomkovitě a náznakem z Rovnosti dovídá, o jaké autory a tituly při likvidaci vlastně šlo. Připomeňme tedy, že byly likvidovány ponejvíce knihy českých autorů, kteří se dostali do rozporu s normalizační kulturní politikou (Škvorecký, Vaculík, M. Kundera, I. Klíma, Mňačko, J. Procházka, Hostovský, Trefulka, Uhde, Tatarka, V. Černý, Liehm, Kantůrková a řada dalších) a také například Foglarovi Hoši od Bobří řeky, titul, který letos vyšel v dalším vydání.

Vezmeme-li nakonec v úvahu i to, že zhruba ve stejné době vchází v platnost směrnice ministerstva kultury ČSR o uvolňování mnoha titulů ze zvláštních fondů k veřejnému půjčování, znovu nás napadá: nemohla být celá akce spáchána nikoli pro špatný stav knih, ale spíše z ideologických pohnutek snaživých jedinců, ignorujících současné demokratizační trendy?

Brno 9.7.1989

*****

*****

*****